

BLOOMOVA TAKSONOMIJA

Mr. sc. Marijana Marinović
**Agencija za odgoj i
obrazovanje**

TAKSONOMIJA =sustav klasifikacije odgojno-obrazovnih ciljeva

Obuhvaća tri područja:

- * **kognitivno** (znanje, spoznaja)
- * **afektivno** (stavovi, interesi, motivacija)
- * **psihomotoričko** (tjelesne aktivnosti i vještine)

KOGNITIVNO PODRUČJE

Stara verzija, 1956.

KOGNITIVNO PODRUČJE

Revidirana verzija, tijekom 1990-ih

I. Zapamćivanje

- ◆ Devet vještina pomoću kojih učenici mogu pokazati koliko su zapamtili:

1. Definiraj

2. Zapamti

3. Zabilježi

4. Ispričaj

5. Izvijesti

6. Sastavi popis

7. Imenuj

8. Ponovi

9. Prisjeti se

ZAPAMĆIVANJE u nastavi povijesti

- ◆ Učenici nauče i upamte povijesne podatke. Reproduciraju ih nepromijenjene ili ih samo prepoznaju.
- ◆ Najčešća pitanja su: tko? što? gdje? kada? kako? opiši! definiraj! nabroji!

II. RAZUMIJEVANJE

- ◆ Devet vještina uz pomoć kojih učenici mogu pokazati shvaćanje informacija:

1. Opiši

2. Identificiraj

3. Razmotri

4. Prepoznavaj

5. Smjesti

6. Objasni

7. Izvijesti

8. Izrazi

9. Raspravljaj

RAZUMIJEVANJE u nastavi povijesti

- ◆ Učenici znaju pojasniti povijesne podatke, protumačiti ih ili ukratko prepričati svojim riječima.
- ◆ Najčešća pitanja su:
- ◆ zašto? pojasni! objasni! protumači!
- ◆ Zašto je Napoleon proglasio kontinentalnu blokadu?
- ◆ Objasni kako je gospodarska situacija u Njemačkoj utjecala na pojavu nacizma.

RAZUMIJEVANJE prema Bloomu

- ◆ Postoje tri vrste razumijevanja:
- ◆ **prevođenje (translacija)** – stečeno znanje izraziti svojim riječima
- ◆ **interpretacija** – tumačenje i pojašnjavanje npr. statističkih tabela, grafikona, zemljovida, razumijevanje glavne ideje
- ◆ **ekstrapolacija** – sposobnost procjenjivanja i predviđanja učinka, posljedica ili budućih događaja

III. PRIMJENA

- ◆ Devet vještina s pomoću kojih učenici mogu pokazati primjenu znanja u rješavanju problema:

1. Izloži

2. Primijeni

3. Izvedi

3. Protumači

5. Prikaži

6. Vježbaj

7. Ilustriraj

8. Prevedi

9. Intervjuiraj

PRIMJENA u nastavi povijesti

- ◆ Učenici se koriste povijesnim podacima pri rješavanju novih problema u novim situacijama te ih pokušavaju klasificirati i razvrstati.
- ◆ Najčešći zadaci su:
 - Pojasni pomoću primjera...
 - Kako bi mogao... primijeniti na...?
 - Kako bi primijenio u svakodnevnom životu?
 - Kako je Hladni rat utjecao na politiku zapadnoeuropskih država?
 - Koji su poslijeratni događaji izazvali Hladni rat?
 - Poredaj po važnosti za Italiju Mussolinijeve reforme?

IV. ANALIZA

Devet vještina razdvajanja informacija kako bi se prilagodile novim situacijama:

1. Razluči
2. Napravi dijagram
3. Pitaj
4. Raspravljaj
5. Diferenciraj
6. Eksperimentiraj
7. Usporedi
8. Napravi inventuru
9. Riješi

ANALIZA u nastavi povijesti

- ◆ Učenici raščlanjuju gradivo na sastavne dijelove,
- ◆ pojašnjavaju osnovne odnose među elementima gradiva (npr. prepoznaju uzročno-posljedične odnose),
- ◆ otkrivaju autorova stajališta i pristranost,
- ◆ razlikuju činjenice od osobnog mišljenja,
- ◆ razlikuju bitno od nebitnoga,
- ◆ uspoređuju i razlikuju.

PITANJA:

- ◆ Najčešća pitanja počinju ovako:
- ◆ **raščlani, analiziraj, usporedi, koje su posljedice, kakva je razlika između... koje su prednosti i nedostaci... kako ... utječe na..i sl.**

Zašto su, po tvom mišljenju, SAD-e preuzele glavnu ulogu u suzbijanju komunizma?

Usporedi Mussolinijevu i Hitlerovu vladavinu.

Koja su bila njihova zajednička obilježja?

V. EVALUACIJA (VREDNOVANJE)

Prosudivanje korisnosti:

1. Izaberi
2. Predvidi
3. Rangiraj prioritete
4. Vrednuj
5. Izaberi
6. Prosudi
7. Procijeni
8. Odredi
9. Izmjeri

VREDNOVANJE u nastavi povijesti

- ◆ Učenici na osnovu kriterija procjenjuju primjenjivost, pouzdanost, vrijednost stajališta, tvrdnji i podataka iz izvora.
- ◆ Pitanja su:
 - Procijeni sa stajališta...
 - Ocijeni (vrednuj)...
 - Je li američki strah od komunizma 50-ih godina bio opravdan?
 - Je li zaključak Kongresa o suzbijanju komunizma bio primjeren?
 - Neki su uvjereni da su SAD trebale odmah nakon rata iskoristiti slabost SSSR-a jer su imale atomsku bombu. Bi li to iskoristio Truman? Objasni!

VI. KREIRANJE ILI NOVA SINTEZA

Primjena informacija radi poboljšanja kvalitete neke situacije i života.

1. Predloži
2. Organiziraj
3. Sastavi
4. Pripremi
5. Formuliraj
6. Uredi
7. Kreiraj
8. Klasificiraj
9. Poveži

KREIRANJE u nastavi povijesti

- ◆ Učenici povezuju elemente nastavnog gradiva u cjelinu, povezuju ili misaono reorganiziraju i uopćavaju nastavno gradivo te sastavljaju izvješće, sažetke, referate i sl.

RAZINE AFEKTIVNOG PODRUČJA U BLOOMOVOJ TAKSONOMIJI

1. ZAMJEĆIVANJE FENOMENA
2. REAGIRANJE NA FENOMEN
3. KRITIČKO VREDNOVANJE FENOMENA
4. ORGANIZIRANJE (sistemiziranje vrijednosti u jedinstveni sistem)
5. KARAKTERIZACIJA OSOBNOSTI

1. ZAMJEĆIVANJE FENOMENA

1. naslućivanje važnosti učenja
2. prepoznavanje važnosti nastave
3. prepoznavanje socijalnih problema
4. uočavanje različitosti

Glagoli kojima se opisuje očekivano:

Učenik će moći: pitati, izabrati, opisati, slijediti, prepoznati, imenovati, pokazati, upotrijebiti.

2. REAGIRANJE

- ◆ izvršavanje obveza
- ◆ poštivanje školskih pravila
- ◆ sudjelovanje u razrednoj raspravi
- ◆ dobrovoljno javljanje za zadatke
- ◆ pomaganje drugima
- ◆ zanimanje za predmet

Učenik će moći: odgovoriti, pomoći, složiti se, pozdraviti, raspraviti, pročitati, izvijestiti, reći, napisati, izvesti, pokazati

3. KRITIČKO VREDNOVANJE

- ◆ podržavanje demokratskih procesa,
- ◆ sklonost dobroj literaturi
- ◆ prihvaćanje znanstvenih načela u svakodnevnom životu
- ◆ uvažavanje potrebe za društvenim napretkom

Učenik će moći: dovršiti, opisati, razlikovati, objasniti, oblikovati, započeti, potaknuti, pridružiti se, opravdati, pročitati, izvijestiti, proučiti i raditi.

4. ORGANIZIRANJE (sistemiziranje vrijednosti u jedinstveni sistem)

- ◆ uvažavanje ravnoteže između slobode i odgovornosti
- ◆ prepoznavanje potrebe za sustavnim rješavanjem problema
- ◆ preuzimanje odgovornosti
- ◆ prihvaćanje vlastitih jakih i slabih strana

Učenik će moći: objediniti, sakupiti, urediti, prirediti, obraniti, objasniti, zastupati, prilagoditi, organizirati, sintetizirati, usporediti, integrirati.

5. KARAKTERIZACIJA OSOBNOSTI

- ◆ samopoštovanje i pozitivna slika o sebi
- ◆ izražavanje poštovanja prema drugima i drugačijima
- ◆ spremnost na suradnju
- ◆ mogućnost utvrđivanja objektivnih kriterija procjene
- ◆ marljivost i samodisciplina

Učenik će moći: djelovati, razlikovati, poštovati, utjecati, pokazivati, izvesti, predložiti, procijeniti, upotrijebiti, potvrditi, provjeriti.

AFEKTIVNO PODRUČJE u nastavi povijesti

- ◆ Odnosi se na interese i stajališta učenika, njihov odnos i osjećaje prema predmetu, pojedincima, okolini i društvu u cjelini jer na rad mogu biti prisiljeni ili rade iz različitih pobuda.
- ◆ Važno je da se učenici zainteresiraju za predmet, nauče slušati i prihvaćati informacije,
- ◆ da mogu aktivno sudjelovati, čitati, pisati domaće zadaće, ići u muzeje i na ekskurzije i upoznati se s radom povjesničara.
- ◆ Ovo područje se odnosi na intenzitet prihvaćanja nekog stava, stoga se ne mjeri i ne ocjenjuje.

PSIHOMOTORIČNO PODRUČJE u nastavi povijesti

- ◆ *Vještina pisanja* je samo dio pisanja
- ◆ Vještina pisanja povezana je i s kognitivnim područjem.
- ◆ Moguće je provjeravati *spretnost u izražavanju* (izvješćivanje, diskusije, igra uloga)

LITERATURA:

- ◆ Benjamin S. Bloom, *Taksonomija ili klasifikacija obrazovnih i odgojnih ciljeva, Knjiga I, kognitivno područje*, preveo s engleskog Ivan Furlan, Jugoslavenski zavod za proučavanje školskih i prosvjetnih pitanja, Beograd 1970.
- ◆ Lorin W. Anderson, David R. Krathwohl, *A Taxonomy of Educational Objectives*, Longman, London, 2001.
- ◆ Majda Rijavec, Dubravka Miljković, Vlasta Vizek Vidović, *Psihologija obrazovanja*, IEP, Zagreb, 2003.